

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ontgronding Drutensche Waard, provincie Gelderland

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

1 Advies voor de inhoud van het MER

Het bedrijf K3 wil in de uiterwaarden van de Waal bij Druten en Boven-Leeuwen de bouwgrondstoffen zand en klei winnen. Hierbij wordt een deel van de Drutensche Waarden, inclusief de Kaliwaal-plas, heringericht en omgevormd naar een deels toegankelijk natuurgebied. Het gebied biedt ruimte voor recreatief medegebruik en versterking van cultuurhistorische waarden. Als onderdeel van het plan wordt een insteekhaven gerealiseerd. Voor het besluit over de verschillende omgevingsvergunningen en de wijziging van het omgevingsplan wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De provincie Gelderland heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: de Commissie) gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

Neem in het MER in elk geval alle informatie op die nodig is om te voldoen aan de inhoudsvereisten voor een MER¹. In aanvulling op de aanpak die is voorgesteld in de notitie over de reikwijdte en detailniveau (NRD)², beschouwt de Commissie de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluiten over de herinrichting van de Drutensche Waarden het MER ook onderstaande informatie moet bevatten:

- **Beschrijving van de doelen van het project.** Maak helder wat de doelen van het project zijn en rangschik deze naar importantie.
- **Alternatieven en varianten.** Gebruik de gerangschikte doelen om passende alternatieven te onderzoeken die aan de hoofddoelen van het project voldoen. De insteekhaven vraagt daarbij specifieke aandacht. Hoewel deze bepalend is voor de wijze van uitvoering en daarmee de effecten van het voorgenomen project, is niet duidelijk of deze deel zal uitmaken van het te nemen besluit. Onderzoek daarom ook variant(en) zonder aanpassing van de haven, en van eventuele andere onderdelen die onzeker zijn.
- **Effecten op grondwaterstanden.** Maak inzichtelijk welke effecten het project kan hebben op grondwaterstanden en geef aan in hoeverre dit tot (een toename van) wateroverlast kan leiden.
- **Effecten op waterveiligheid.** Maak inzichtelijk welke effecten het project kan hebben op de primaire waterkering.
- **Effecten op waterkwaliteit.** Beschrijf de effecten van het project op de baggerstortlocatie de Kaliwaal, in het bijzonder op de verspreiding van verontreinigende stoffen. Beschrijf zo nodig de maatregelen die genomen moeten worden om ongewenste effecten op te vangen.
- **Effecten op natuur.** Beoordeel niet alleen de negatieve effecten op de nu aanwezige natuur, die met name tijdens de aanlegfase kunnen optreden, ook op grotere afstand (stikstofemissies). Neem in de beoordeling ook de positieve effecten mee zoals de ontwikkeling en versterking van habitats en leefgebieden waar nu maisakkers liggen.
- **Effecten op en van verkeer.** Zowel in de bouwfase als in de exploitatiefase zal het project gevolgen hebben op weg- en vaarverkeer. Beschrijf deze gevolgen en geef inzicht in de indirecte effecten op luchtuitstoot, geluid en trillingen.

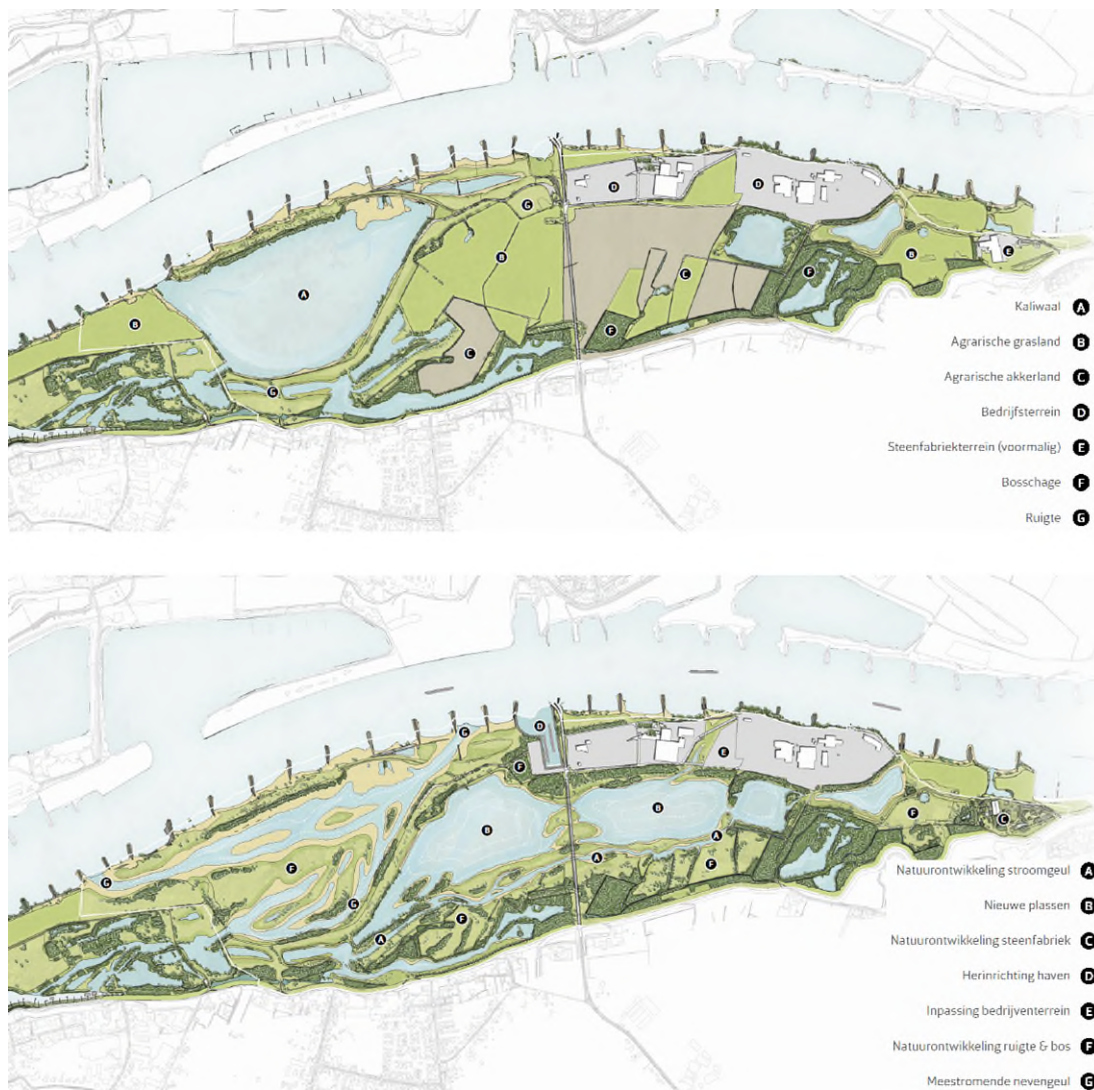
¹ Deze zijn opgenomen in het Omgevingsbesluit, artikel 11.3 voor plan-MER en artikel 11.16, 11.17 en 11.18 voor project-MER.

² K3, 28 november 2025. *Drutensche Waarden, Integrale herinrichting, Notitie Reikwijdte en Detailniveau ten behoeve van de Milieueffectrapportage.*

- **Monitorings- en evaluatieplan.** Ontwerp een monitoringprogramma voor grondwaterstandsveranderingen, voor de waterveiligheid en voor de verstoring van de waterkwaliteit en geef aan hoe het resultaat daarvan wordt gebruikt voor bijsturing van het project.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de NRD. Ze herhaalt slechts punten die al in de NRD aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

Figuur 1 Uitgangssituatie Drutensche Waarden (boven) en inrichtingsplan (onder) (Bron: bijlage IV bij de NRD).

Aanleiding MER

Grondstoffenproducent K3 wil in de Drutensche Waarden bouwgrondstoffen winnen, waarbij het gebied deels wordt heringericht. Bij de herinrichting van deze uiterwaarden van de Waal worden hogere natuurwaarden en een verbeterde beleefbaarheid nagestreefd. Ook wil K3 de bestaande haven aanpassen.

Voor het besluit tot wijziging van het omgevingsplan en voor de ontgrondingsvergunningen wordt een gecombineerd plan- en project-MER opgesteld. Een project-MER is nodig voor het besluit over de ontgrondingsactiviteiten (categorie B1 in bijlage V van het Omgevingsbesluit) en voor het herinrichten van de insteekhaven (categorie J5). Daarnaast is voor de benodigde wijziging van het gemeentelijke omgevingsplan een plan-MER vereist omdat het een kaderstellend is voor de vergunningen van de ontgrondingen. Bovendien kan een Passende beoordeling nodig blijken wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet uitgesloten kunnen worden. In dat geval geldt daarom ook een plicht om een plan-MER op te stellen. Daarom wordt een gecombineerd plan- en project-MER opgesteld.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. De bevoegde gezagen – in ieder geval de gemeenteraad van Druten en Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland – besluiten over de herinrichting van de Drutensche Waarden.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 4054 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Besluitvorming en doelstelling

2.1 Voorgenomen project en doelen

Grondstoffenproducent K3 wil in de Drutensche Waarden bouwgrondstoffen zand en klei winnen. Dit zijn uiterwaarden van de Waal waar, naast kleine bossen en wat ruigte, nu agrarisch land, een oude steenfabriek, een betonwarenfabriek en een grote baggerstortlocatie aanwezig zijn.

Bij het winnen van bouwgrondstoffen zal K3 de Drutensche Waarden herinrichten. De NRD beschrijft in paragraaf 1.1 dat het gebied na aanpassingen voornamelijk uit een 'afwisseling van diep water, ondiep water, slikkige oeverzones, kruidenrijke graslanden en bos' zal bestaan. Het bestaande hoogwatervrije bedrijfsterrein, rondom de oude steenfabriek, wordt ook deels omgevormd naar natuur en cultuurhistorische waarden worden versterkt. Er wordt ter hoogte van de oude steenfabriek een oude haven beter zichtbaar gemaakt en er wordt een insteekhaven met opslaglocatie gerealiseerd ten behoeve van de betonwarenfabriek.

In de baggerstortlocatie Kaliwaal wordt baggerspecie en grond aangebracht. De grote open plas wordt daarmee onderdeel van het riviergebonden natuurgebied. Dit omvat een nevengeul, plassen met wisselende dieptezones, oibossen, ruigten en graslandnatuur.

Met dit project worden volgens de NRD de volgende doelen bereikt:

- Voorzien in bouwgrondstoffen voor de Nederlandse bouwsector (zand en klei).
- Natuurontwikkeling door het uitbreiden van het natuurgebied en het verhogen van de natuurwaarden.
- Versterken van de ruimtelijke kwaliteit.
- Vergroten beleefbaarheid en toegankelijkheid door openstellen en beleefbaar maken van het gebied.
- Versterken van de watergebonden bedrijfsfunctie door het concentreren van de bedrijfsfunctie en faciliteren van vervoer over water.

Het valt de Commissie op dat deze lijst met doelen niet ingaat op andere doelen die de meestromende nevengeul kan vervullen, namelijk het bijdragen aan een betere doorstroming van de Waal³ en/of het stabiliseren van de rivierbodem van de Waal⁴. Maak duidelijk of het ontwerp van de meestromende nevengeul hierop moet worden afgestemd.

De Commissie adviseert om:

1. na te gaan of de lijst van doelen van het project volledig is en om die zo nodig aan te vullen;
2. indien van toepassing, om aan te geven welke doelen prioriteit hebben;
3. om het projectontwerp op deze prioritaire doelen af te stemmen.

³ In het Rivierkundig beoordelingskader (RBK) (zie paragraaf 2.4 van dit advies) staat dat doel verwoord is als 'het veilig afvoeren van water, sediment en ijs'.

⁴ Zie hierover ook de kamerbrief van 10 juli 2026 dat het voornemen en besluit rondom de maatregelen van stabilisatie bodem grote rivieren en afvoerdeling Rijntakken bij laagwater beschrijft;
https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z16075&did=2026D36331.

2.2 Te nemen besluiten

De vergunning voor de aanleg van de haven, die deel uitmaakt van het project, is niet specifiek vermeld in de beschrijving van de mer-procedure in paragraaf 1.5 van de NRD. Volgens de informatie in de NRD is de insteekhaven niet alleen in de exploitatiefase belangrijk, maar ook in de uitvoering van het project omdat die wordt gebruikt voor de aan- en afvoer van grondstoffen. Tijdens het locatiebezoek⁵ is toegelicht dat de vergunningaanvraag nog beperkt is uitgewerkt. De haven is echter bepalend voor de wijze van uitvoering en daarmee de effecten van het voorgenomen project. Biedt duidelijkheid over de besluitvorming voor de insteekhaven (zie ook paragraaf 3.2 over de te onderzoeken varianten).

Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegd gezag is en wat globaal de planning is.

Aangezien de Kaliwaal een stortplaats voor baggerspecie is en de uitvoering van het project een wijziging veronderstelt van de vergunning voor deze activiteit, adviseert de Commissie om na te gaan welk mer-regime op het bijbehorende besluit van toepassing is.

2.3 Onderzoeksvragen

De NRD bevat in paragraaf 4.3 een lijst onderzoeksvragen die het MER moet beantwoorden. Die onderzoeksvragen sluiten goed aan op de hiervoor opgesomde doelen (in paragraaf 2.1). De Commissie onderschrijft deze insteek. Wel adviseert ze om in de onderzoeksvragen op te nemen wat de invloed kan zijn van de herinrichting van de Kaliwaal (in het bijzonder op waterkwaliteit). Relevant voor het MER is dat deze herinrichting niet tot de autonome ontwikkeling behoort (zie ook paragraaf 3.1).

Zorg dat de toetsingscriteria aansluiten op de onderzoeksvragen voor het MER (beiden vermeld in paragraaf 4.3 in de NRD). Het vergroten van beleving en toegankelijkheid is bijvoorbeeld weliswaar genoemd in thema 'Natuur en landschap' als mogelijke bron van verstoring terwijl het ook een doel op zich is, met mogelijke positieve impact op de leefomgeving.

De NRD geeft in paragraaf 2.1.2 aan dat het MER ook gebruikt wordt om de fasering en de planning van het project te preciseren. Verduidelijk welke informatie daarvoor nodig is en hoe dit in het MER is onderzocht.

2.4 Beleidskader

In bijlage I van de NRD staat welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de voorgenomen herinrichting van de Drutensche Waarden. Daarbij is aangegeven of het project bijdraagt aan de strategische doelen van deze beleidsdocumenten.

⁵ Op 19 juni 2026 sprak de Commissie tijdens een bezoek aan de Drutensche Waarden met de provincie en initiatiefnemer.

Geef ook aan welke randvoorwaarden uit dit beleidskader volgen en of het project kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Doe dit op een bij het project passend detailniveau. Neem ook het Rivierkundig beoordelingskader (RBK⁶) 6.0 op, omdat dit randvoorwaarden legt op alle ingrepen in grote rivieren zoals de Waal. Als laatste merkt de Commissie op dat de provincie Gelderland beschikt over een ontgrondingenbeleid voor bouwgrondstoffenwinning, daterend uit 2006⁷, waarin bepalingen zijn opgenomen die voor het onderhavige project relevant zijn.

3 Referentie en alternatieven

3.1 Referentiesituatie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied. Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige milieutoestand zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij de beschrijving van deze ontwikkeling uit van te verwachten veranderingen in de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover al is besloten.

Paragraaf 1.3 van de NRD gaat over de relatie met andere plannen, zoals de Kaliwaal. De herinrichting van de Drutensche Waarden voorziet in een inrichting van deze baggerstortlocatie die afwijkt van hetgeen al is vergund. De huidige vergunning is daarom te beschouwen als autonome ontwikkeling. Aanpassingen in de inrichting van het gebied die samenhangen met voorliggend project, maken onderdeel uit van het project.⁸

Een ander project waar de herinrichting van de Drutensche Waarden rekening mee moet houden betreft de dijkversterking 'Zuidelijke Waaldijk Oost', onderdeel van het Hoogwaterbeschermingsprogramma dat zich op dit moment in de verkenningsfase bevindt. Door normtoetsing is in 2021 vastgesteld dat dit dijkvak aangepakt moet worden in het kader van het HWBP.⁹ Vermeld wat de status van dit plan is (wat besluitvorming en ontwerp betreft) en hoe hier in het MER mee om is gegaan.

⁶ Op bladzijde 40 van de NRD is een verwijzing naar een oudere versie van het Rivierkundig beoordelingskader.

⁷ Op het moment van dit schrijven wordt het ontgrondingenbeleid van Gelderland vernieuwd. De vaststelling daarvan is mogelijk voorzien in 2027. Afhankelijk van de planning van het voorliggende project kan dit nieuwe beleid daarop van toepassing zijn. Zie ook de pagina van de provincie Gelderland over het vernieuwen beleid ondergrond <https://www.gelderland.nl/themas/wonen-en-leven/samen-leven-in-gelderland/gezonde-en-veilige-leefomgeving/bodem/vernieuwen-beleid-ontgrondingen>.

⁸ De Commissie merkt op dat voor plan-mer een andere redenering mogelijk is voor de definitie van de referentiesituatie, afhankelijk van de waarschijnlijkheid van de uitvoering van de vergunde situatie. Als uit onderbouwing blijkt dat de vergunde situatie onwaarschijnlijk wordt uitgevoerd, moet voor plan-mer in de referentiesituatie niet de vergunde situatie maar de huidige toestand worden opgenomen, wat betreft de Kaliwaal.

⁹ Zie Overeenkomst tussen Rijk en Waterschap gedateerd 22 januari 2026 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2026-1169.pdf>.

Ook de relatie met het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 is van belang omdat de meestromende nevengeul past in het verbeteren van de doorstroming van de Waal en het tegengaan van de zomerbedverlaging. Laat daarom zien in het MER hoe het project zich verhoudt tot de doelen van dit programma.

3.2 Alternatieven en varianten

Beschrijf hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van de alternatieven hebben bepaald.

De NRD beschrijft twee alternatieven. Alternatief *Hoog dynamische riviernatuur* voorziet, naast de voorgenomen meestromende nevengeul in het westelijke deel van het projectgebied, ook in oostelijke deel daarvan een hoogdynamisch riviergebied. In alternatief *Natuurbeleving en recreatie* ligt de nadruk op de voorzieningen voor de recreatieve functie van het hele gebied.

Duidelijk is dat deze twee alternatieven respectievelijk invulling geven aan de tweede en vierde doelstelling die in de NRD zijn vermeld (zie paragraaf 2.1). De NRD maakt echter niet duidelijk waarom juist deze twee doelen bepalend zijn geweest voor de afbakening van de alternatieven, en waarom de overige projectdoelen niet tot andere of aanvullende alternatieven leiden. Ook is niet duidelijk op welke manier informatie vanuit het participatietraject in de alternatieven wordt meegenomen.

Licht de keuze voor de twee alternatieven toe en onderbouw dat hiermee de hoeken van het speelveld ten aanzien van de doelen van het project en de milieuaspecten zijn onderzocht. Gebruik daarbij het geprioriteerde overzicht van doelen voor het project (zie paragraaf 2.3 van dit advies). Overweeg zo nodig aanvullende alternatieven zodat de prioritaire doelen worden voldaan.

De NRD geeft onvoldoende duidelijkheid over besluitvorming over de insteekhaven (zie paragraaf 2.2 van dit advies). Om rekening te houden met de nog niet vaststaande uitvoerbaarheid van de aanpassing van deze haven adviseert de Commissie om een variant te onderzoeken zónder deze haven. Ook voor andere onderdelen waarvan niet zeker is of ze onderdeel worden van het besluit, is het advies om varianten te onderzoeken.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Effectbepaling en doelbereik

De milieugevolgen van de alternatieven moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is om te laten zien hoe hun effecten in aard en omvang verschillen. Vergelijk de effecten bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie. Laat zien over welke milieuaspecten er te weinig informatie is om het effect goed te bepalen. Spits dit toe op aspecten die in de besluitvorming belangrijk zijn, zodat de consequenties van

het tekort aan informatie kunnen worden beoordeeld. Geef ook aan hoe dit gebrek aan kennis wordt aangevuld.

Geef daarnaast voor ieder van de alternatieven aan in welke mate de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria.

Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen van de gegevens waarmee de gevolgen van het project worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling. Onderscheid daarbij onzekerheden in de kwaliteit van de gegevens (bron, ouderdom, betrouwbaarheid en dergelijke) en in de gehanteerde rekenregels/-modellen (afleiding en bandbreedte van kritische parameterwaarden, modelkalibratie en dergelijke). Vertaal dit, tot zover mogelijk, in een bandbreedte voor de genoemde gevolgen en geef aan wat dit betekent voor de vergelijking van de alternatieven.

4.2 Grondwater

Maak inzichtelijk welke effecten het project binnendijs kan hebben op de (grond)waterstand, bij voorkeur kwantitatief. Denk aan veranderingen in kwel en infiltratie. Ontwerp een monitoringprogramma op dit gebied en geef aan hoe de resultaten daarvan worden gebruikt voor bijsturing van het project (zie ook paragraaf 4.10).

4.3 Waterveiligheid

Het project kan effect hebben op de waterveiligheid (stabiliteit van de primaire waterkering), breng deze effecten in beeld. Laat zien wat dit betekent voor de toetsing van de betreffende waterkering, ook in het licht van de dijkversterking die nu in voorbereiding is. Ontwerp een monitoringprogramma op dit gebied (bijv. meten vervorming en verzakking van het dijklichaam en veranderingen grondwaterstand en stijghoogtes) en geef aan hoe het resultaat daarvan wordt gebruikt voor bijsturing van het project (zie ook paragraaf 4.10).

4.4 Rivierkundige aspecten

Beschrijf de effecten op rivierkundige aspecten aan de hand van het Rivierkundig beoordelingskader 6.0. Het gaat onder andere om effecten op de maatgevende hoogwaterstanden en daarmee samenhangend de inundatiefrequentie. Geef aan in welke mate het project en de alternatieven al dan niet bijdragen aan de uitgangspunten van het beoordelingskader in de NRD.

4.5 Waterkwaliteit

Het voornemen voorziet in een andere afwerking van de Kaliwaal dan nu vergund (zie ook paragraaf 3.1 van dit advies). Hierdoor kan de toekomstige invloed van het stortlichaam op

de waterkwaliteit en/of de verspreiding van stortmateriaal uit de stortplaats wijzigen, bijvoorbeeld als gevolg van erosie in de geplande nevengeul. Breng de kans hierop in beeld en beschrijf de effecten die het vrijkomen van vervuild materiaal kan hebben. Ga hierbij in op de invloed die een andere inrichting kan hebben op de manier waarop de effecten van de Kaliwaal gemonitord worden (zie ook paragraaf 4.10).

Geef aan welke waterkwaliteit in de plassen en nevengeul verwacht mag worden, als bepalende factor voor de water- en oevernatuur die zich hier kan ontwikkelen. Door de wisselwerking tussen periodieke doorvoer van rivierwater, de aanvoer van grondwater en van een mogelijk optredende stratificatie in zomers zonder doorstroming, is deze niet eenvoudig op voorhand in te schatten. Licht daarom toe waar de verwachte waterkwaliteit op gebaseerd is en welke onzekerheden er zijn.

De bijdrage van het initiatief aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) ligt in het verlengde van het voorgaande. In het beleidskader is nu alleen aangegeven dat door de vergravingen en natuurontwikkeling landbouwemissies van mest en bestrijdingsmiddelen wegvallen, met positieve gevolgen voor de waterkwaliteit en de KRW. Over de bijdrage aan de KRW-doelen is echter veel meer te zeggen, temeer omdat de KRW zich (mede) richt op ecologische waterkwaliteit. Zo ontstaan er door het initiatief veel meer open water- en oeverarealen. Onderbouw tot welk KRW-watertype deze zich kunnen ontwikkelen en welke ecologische kwaliteitselementen daarbinnen mogelijk zijn. Maak duidelijk of en hoe extra maatregelen nodig zijn om deze KRW-doelen op een hoog niveau te realiseren.

4.6 Natuur

Natuur algemeen

Om een goede basis voor de informatie voor natuur in het MER op te nemen, is het belangrijk om eerst een algemeen beeld van de natuur te geven, rekening houdend met de verschillende samenhangende deelgebieden. Geef daarom de landschappelijke opbouw van het projectgebied en omgeving aan. Maak onderscheid tussen de verschillende locaties binnen het projectgebied met een verschillend karakter, zoals de Kaliwaal en de 'Waaier van geulen'.

Geef voor het projectgebied en de directe omgeving een algemeen beeld van de natuurwaarden, de verschillende leefgebieden en de aanwezige soortgroepen, en hun onderlinge relaties. Verschillende insprekers geven aan dat lokaal nu al hoge natuurwaarden aanwezig zijn in het projectgebied.¹⁰ Voor het deelgebied 'Waaier van geulen' is dit evident omdat het al eerder voor natuur is ingericht. Maar ook delen van het projectgebied die nu nog geen natuurfunctie hebben, kunnen bijzondere groeiplaatsen en leefgebieden omvatten, inclusief het open water van de Kaliwaal. Breng deze daarom zo goed mogelijk in kaart.¹¹ Leg daarbij het accent op die gebiedsdelen en de daar aanwezige natuur die sterk zullen veranderen door het voornemen en de alternatieven.

Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied. Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat

¹⁰ Dit blijkt uit verschillende zienswijzen op de NRD.

¹¹ Doe dit waar mogelijk met aanvullend veldwerk, aangezien de delen van het projectgebied die niet in beheer zijn van een natuurbeheerorganisatie, waarschijnlijk geen reguliere natuurmonitoring kennen.

deze gevolgen voor de populaties betekenen. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

Effectbeoordeling natuur algemeen

Het initiatief richt zich op versterking en ontwikkeling van natuur in de Drutensche Waarden. De aanlegfase kan, al dan niet tijdelijk, schade aanbrengen aan natuur die nu al in het gebied aanwezig is of in de bredere omgeving. Voor de besluitvorming zijn beide relevant: het MER moet inzicht bieden in de balans van positieve en negatieve natuureffecten. Daarom benadrukt de Commissie dat ook positieve natuureffecten zo concreet mogelijk benoemd moeten worden in het effectenoverzicht.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Omgevingswet beschermde soorten te verwachten zijn in het projectgebied, waar zij voorkomen en hoe ze (wettelijk) beschermd zijn. Kijk hierbij naar de functie (zoals broeden, rusten of foerageren) op de locaties waar ze voorkomen. Bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats. Geef als verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan in hoeverre de staat van instandhouding van de betreffende soort¹² verslechtert.

Beschrijf mogelijke en/of nodige mitigerende en/of compenserende maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. Ga vervolgens in op mitigerende maatregelen indien nodig of vanuit het voorzorgsbeginsel wenselijk en schat de effectiviteit daarvan in.

Gebiedsbescherming

Geef de beschermde en/of te ontwikkelen gebiedsdelen in en rondom het projectgebied, zoals het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000-gebieden, op kaart aan.

Ga na op basis van het beheerplan Rijntakken, en verdiepende studies die daaraan verbonden zijn¹³, welke bijzondere opgaven er gelden voor het plangebied, in aanvulling op het aanwijzingsbesluit voor Rijntakken als geheel. Stel een voortoets op van eventuele significant negatieve effecten op deze doelen. Wanneer deze niet uitgesloten kunnen worden, maak dan een Passende beoordeling van de impact van het initiatief op de Natura 2000-doelen voor instandhouding en uitbreiding¹⁴.

Voor het NNN-gebied is het advies om te beschrijven wat het effect is van het voornemen op de wezenlijke waarden van het natuurnetwerk in en rondom het plangebied. Houd daarbij rekening met externe werking. Voor het NNN bevat de provinciale omgevingsverordening een beoordelingskader. Geef aan hoe het NNN provinciaal is uitgewerkt en of het voornemen hierin past.

¹² Benut om dit in te kunnen schatten in elk geval de Rode Lijsten. De status van een soort op de Rode Lijst geeft belangrijke informatie over de landelijke staat van instandhouding.

¹³ De Natuurdoelanalyse, het EA-advies hierover, de evaluatie van het beheerplan en eventuele verkenningen naar de potenties voor kritische doelen zoals stroomdalgrasland en glanshaverhooiland.

¹⁴ Voor het uitbreidingsdoel van sommige habitattypen zoals stroomdalgrasland is onvoldoende geschikte ruimte beschikbaar binnen bestaande Habitatrichtlijngebieden, mogelijk kan het plangebied hierin een rol vervullen.

Beheer van de natuur na inrichting

Het project heeft inherent een positieve impact op de natuur en streeft een opwaardering van de ecologische kwaliteit van Natura 2000-gebied Rijntakken na. Het eindresultaat hangt echter (ook) af van de wijze van beheer van de grond die agrarisch in gebruik blijft en van de impact van het project op waterkwaliteit. Beschrijf hoe geborgd wordt dat het gebied ecologisch wordt beheerd. Beschrijf ook hoe ervoor wordt zorggedragen dat de gebruikte bodem in combinatie met hoogdynamische geulen de ecologische en chemische waterkwaliteit niet ongunstig beïnvloedt.

4.7 Landschap en cultureel erfgoed

In de NRD staat dat het effect van het project op het gebied van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit wordt onderzocht aan de hand van een Landschapsecologische systeemanalyse (LESA). De Commissie merkt op dat een LESA goed inzicht geeft in een groot aantal aspecten, van geologie tot ecologie, maar dat voor landschap en specifiek cultureel erfgoed een Landschapsbiografie meer houvast biedt.

In verschillende documenten zijn de kernkwaliteiten van het landschap en cultuurhistorie al uitgebreid beschreven, zoals de Streekgids Land van Maas & Waal¹⁵. Ze lijken ook al een groot deel van de onderbouwing van het voorliggende project te vormen¹⁶. Benut deze documenten voor het opstellen en invullen van het toetsingskader en bij de beoordeling zelf.

4.8 Beleefbaarheid en toegankelijkheid

De Commissie adviseert om voor het projectdoel 'Beleefbaarheid en toegankelijkheid' de effecten van het project goed in beeld te brengen. Neem daarbij ook de fasering/volgorde van de werkzaamheden mee. De (extra) recreatieve voorzieningen kunnen op gespannen voet staan met de wensen en eisen voor natuur. Hou daarom bij het ontwerp van de varianten rekening met mogelijke strijdigheden en geef aan wanneer negatieve effecten resteren en wat mogelijke mitigerende maatregelen zijn.

4.9 Weg- en vaarverkeer

Het project zal in de uitvoerings- en in de exploitatiefase effect hebben op wegverkeersstromen, voornamelijk van werkvoertuigen. De mogelijkheid om de voorgenomen insteekhaven te benutten kan de grootte van het effect mogelijk beïnvloeden. Maak een onderbouwde inschatting van het door het project gegenereerd verkeer, in de verschillende fasen van uitvoering en na realisatie. Geef aan, bijvoorbeeld op een kaart, welke routes in deze beoordeling betrokken worden, zoals routes in de bebouwde kom, en beoordeel de directe en indirecte effecten van het wegverkeer op luchtuitstoot, geluid en verstoring van dier en mens.

¹⁵ Provincie Gelderland, februari 2022, *STREEKGIDS: Land van Maas & Waal, Ruimtelijke Kwaliteit & Landschap*, https://media.gelderland.nl/Streekgids_Land_van_Maas_en_Waal_a2589d8832.pdf.

¹⁶ Zoals aangegeven in Bijlage II van de NRD, getiteld *Ambitie integrale ontwikkeling Drutensche Waarden*.

De Waal is een drukbevaren route. Breng de hinder die kan ontstaan voor de doorgaande scheepvaart op de Waal gedurende de aanlegfase van de insteekhaven in beeld. Bij het ontwerp van de haven zijn aspecten als dwarsstroming, effecten op de doorstroming in de Waal en morfologische gevolgen (mogelijke aanzanding in rivier en haven) van belang. Ten aanzien van de nautische veiligheid is inzicht in de te verwachten aantallen schepen eveneens belangrijk.

De vormgeving van de haveninvaart dient zich naast het beperken van sedimentatie ook te richten op de nautische veiligheid (zicht, keermogelijkheid in haven). Voor de haven is het te overwegen om de liggende schepen gebruik te kunnen laten maken van de walstroom.

4.10 Monitoring en evaluatie

De NRD gaat niet in op het verplicht monitoren van de daadwerkelijke milieueffecten van het project. Het doel is te bepalen in hoeverre de voorspelde effecten overeenkomen met de daadwerkelijk optredende effecten en indien nodig maatregelen te treffen. Geef ook aan op welke termijn een evaluatie gaat plaatsvinden. Neem in het MER de opzet van een monitoring- en evaluatieplan op.

Selecteer aspecten die voor dit project van belang zijn en onderbouw deze keuze. Gezien de voorgaande adviezen gaat het in ieder geval om: grondwaterstand, waterveiligheid en waterkwaliteit.

Beschrijf voor deze aspecten welke indicatoren worden gebruikt om de milieueffecten te monitoren, stel de referentiesituatie vast en definieer streefwaarden en geef aan wanneer welke maatregelen genomen moeten worden die nadelige gevolgen moeten compenseren. Geef bijvoorbeeld aan welke maatregelen mogelijk zijn, mocht er ongewenste verspreiding optreden van verontreinigende stoffen bij de werkzaamheden in de Kaliwaal.

4.11 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen herinrichting van de Drutensche Waarden en de na te streven doelen;
- de onderzochte alternatieven en varianten voor de herinrichting;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het project en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Jan Jacob van Dijk (voorzitter)

ir. Casper van der Giessen

drs. Han Grobbe

drs. Allard van Leerdam

ir.drs. Samy Ouahsine (secretaris)

ir. Femke Visser

drs. Frank Wijnants

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Wijziging van het gemeentelijke omgevingsplan, onder andere voor de herinrichting van de in-steekhaven, en Omgevingsvergunning voor de ontgrondingsactiviteiten.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffect-rapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om projecten B1 “turfwinning, groeven en dagbouwminen” en J5 “aanleg, wijziging of uitbreiding” van ha-vens. Mogelijk is een MER ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden kunnen optre-den die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een gecom-bineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluiten

Gemeenteraad van Druten en Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland

Initiatiefnemer besluiten

K3 Industriezand B.V.

Bevoegd gezag mer-procedure

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 3 juni 2026 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl pro-jectnummer [4054](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de Milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiener.nl
w commissiener.nl